

LANGTIDSLEDIGE TAGER TETEN

PRINCIPPER OG METODE

En beskrivelse af arbejdsgange, procedurer og principper for brugen af personlige, borgerstyrede budgetter i beskæftigelsesindsatsen over for langtidsledige kontanthjælpsmodtagere.

Socialt Udviklingscenter SUS
Sommeren 2018

INTRODUKTION

Langtidsledige tager teten er et socialt eksperiment på beskæftigelsesområdet udviklet og udført i et samarbejde mellem Aarhus Kommune og Socialt Udviklingscenter SUS med økonomisk støtte fra VELUX FONDEN. I eksperimentet er forskellige variationer af metoden personlige, borgerstyrede budgetter blevet afprøvet med henblik på at finde frem til den version af metoden, der fungerer bedst.

Personlige, borgerstyrede budgetter er et beskæftigelsestilbud, hvor langtidsledige borgere får mulighed for at budgettere med op til 50.000 kr. til at designe deres egen beskæftigelsesindsats. Borgeren er selv ansvarlig for at foreslå, hvordan beløbet skal bruges for, at han eller hun kommer i arbejde. Målet er at bringe mange flere muligheder i spil end ved en ordinær beskæftigelsesindsats samt at sikre, at borgeren genfinder motivationen samt tager og bevarer ejerskabet og selvledelsen i forhold til at finde sin egen vej ind på arbejdsmarkedet.

I det følgende præsenterer vi den metode, som vi på baggrund af vores eksperimenter er kommet frem til som den mest meningsfulde og virksomme version af metoden. I små faktabokse vil vi kort redegøre for, hvad der ligger til grund for de metodiske valg.

Personlige, borgerstyrede budgetter i beskæftigelsesindsatser kan udbydes på mange måder, men der er en række grundprincipper, som på baggrund af eksperimentets erfaringer står som bærende for metoden. Disse præsenteres også i kort form nedenfor.

Vi vil anbefale dig at læse den samlede rapport om projektet ”Langtidsledige tager teten: Erfaringer og foreløbige resultater”, som supplement til denne beskrivelse, for at få det fulde billede af metodens potentialer og begrænsninger.

Gode læselyst!

Socialt Udviklingscenter SUS
Sommeren 2018

GRUNDPRINCIPPER

Langtidsledige tager teten var et eksperiment, hvor der i gennem projektets to et halvt årige forløb blev afprøvet forskellige variationer af metoden personlige, borgerstyrede budgetter, hvilke til sidst er blevet kvalificeret og herefter sammensat til en ideel "best practice" version metoden. Arbejdet med personlige, borgerstyrede budgetter i beskæftigelsesindsatsen kan designes på mange måder, men vi mener, at principperne nedenfor udgør en kerne i projektet, som er værd at have for øje og som gør metoden virkningsfuld. For en uddybning af erfaringerne bag hvert enkelt princip henvises til den samlede rapport "Langtidsledige tager teten: Erfaringer og foreløbige resultater"¹.

En samarbejdsmetode

Borgeren får mulighed for at tilrettelægge sin egen beskæftigelsesindsats i samarbejde med og sparring fra sin jobkonsulent. Borgeren tager teten for egen indsats, mens jobkonsulenten arbejder motiverende med og agerer konstruktiv sparringspartner til borgeren.

Metoden er ikke et quick fix

Personlige, borgerstyrede budgetter er ikke nødvendigvis en metode, hvor jobparate borgere kommer hurtigere tilbage på arbejdsmarkedet. For nogle borgere vil metoden i højere grad være en mulighed for at tænke langsigtet og helhedsorienteret om vejen tilbage på arbejdsmarkedet.

Tillid er et nøgleord

Når borgeren får ret til at råde over 50.000 kr. mødes borgeren med tillid og en tro på, at borgeren selv er i stand til at træffe beslutninger i eget liv og lægge den rette plan for at komme i beskæftigelse.

Kollektiv sparring på personlige budgetter

Det kræver tid og ofte inspiration at finde frem til sin personlige drøm. Kollektive forløb er en mulighed for spejle sig i andre borgere i samme situation og hente sparring til sin egen plan.

Deltagelse er frivillig, og borgeren skal være motiveret

Tilrettelæggelsen af en skræddersyet beskæftigelsesindsats kræver, at borgeren er motiveret og kan drage nytte af indsatsen i praksis. Borgeren kan få tilbudt muligheden, men deltagelse er i sidste ende frivillig.

Borgerens opfindsomhed bør imødekommes

At handle på eget initiativ virker myndiggørende og motiverende på borgeren. Borgeren har mulighed for at tænke ud af boksen og afprøve aktiviteter, der ligger udover en ordinær beskæftigelsesindsats. Denne mulighed skal imødekommes, men også kritisk kvalificeres af jobkonsulenterne.

Penge er afgørende, men kan ikke stå alene

Råderetten over et givent beløb er en forudsætning for metoden og et middel til at borgeren kan sætte handling bag sine drømme. Sparring, rådgivning og den personlige proces omkring udarbejdelsen af det personlige budget er dog en ligeså væsentlig faktor for, om borgeren lykkes med at flytte sig et nyt sted hen.

Nødvendigt med rammer og procedurer

Metoden adskiller sig markant fra andre tilbud i beskæftigelsesforvaltningen, hvilket kalder på nogle klare rammer for, hvad der er muligt i arbejdet med de personlige, borgerstyrede budgetter.

¹ Socialt Udviklingscenter SUS: *Langtidsledige tager teten. Erfaringer og foreløbige resultater*. 2018. www.sus.dk

ARBEJDSGANGE OG PROCEDURER

Metoden med de personlige, borgerstyrede budgetter blev udviklet løbende igennem projektet i tæt samarbejde med medarbejdere og borgere, som havde en stor rolle i forhold til at komme med kritiske kommentarer og konstruktive bud på, hvordan metoden kunne forbedres undervejs. Et af de gennemgående kritikpunkter var, at tilbuddet var svært at navigere i for både jobkonsulenter og borgere, fordi det adskiller sig markant fra andre tilbud i beskæftigelsesforvaltningen - og fordi det på mange måder beror på personlige og intuitive vurderinger hos både borger og medarbejder. Derfor har det været vigtigt at forsøge at imødekomme den usikkerhed, der kan opstå med så fri en metode, ved så vidt muligt at fastsætte nogle rammer og udarbejde nogle procedurer, der har kunnet guide både borgere og medarbejdere i samarbejdet om de personlige, borgerstyrede budgetter. Følgende afsnit er således et forsøg på at beskrive nogle af de væsentligste arbejds gange og procedurer i arbejdet med metoden.

Overordnet set er der følgende aktiviteter i et forløb med personlige, borgerstyrede budgetter:

- Rekruttering af borgere
- Kollektive forløb
- Godkendelse af budgetter og planer
- Udbetaling – faktura og enkeltudlæg
- Opfølgning med borgeren
- Afslutning af forløb

REKRUTTERING AF BORGERE

Målgruppen for tilbuddet er borgere over 30 år med mindst et års ledighed på kontanthjælp, der blevet vurderet jobparate². Indenfor denne overordnede målgruppe, vil det være op til den enkelte borger og dennes jobkonsulent at vurdere, om borgeren vil kunne drage nytte af tilbuddet. Kriterierne for denne vurdering går dels på, hvor stor gavn borgeren vurderes at kunne få af tilbuddet, og hvor store (eller små) chancer borgeren vurderes at have for at komme i arbejde ved en fortsat normalindsats. Borgerens egen motivation for deltagelse er en væsentlig faktor i denne sammenhæng. Hvis borgeren alligevel forventes at komme i arbejde indenfor kort tid, bør han/hun ikke tilbydes deltagelse i forløbet.

Tilbuddet om de 50.000 kr. skal altså ses som en investering, der skal placeres hos de borgere, hvor det vil have størst effekt. Derudover bør vurderingen have øje for borgerens muligheder for at gennemføre en selvledet plan – eksempelvis skal der tages højde for nogle borgeres psykiske sårbarhed, urealistiske ambitionsniveau eller manglende vilje til at samarbejde med deres jobkonsulent. Når borger og jobkonsulent (evt. i samråd med en virksomhedskonsulent på et indledende screeningsmøde) har besluttet at igangsætte et forløb med personlige, borgerstyrede budgetter, skal borgeren udarbejde en budgetplan for sine foreslåede aktiviteter, som herefter skal godkendes af jobkonsulenten inden midlerne kan bevilges.

Borgerhenvendelser

Kommunen må forvente at få henvendelser direkte fra borgere, der har hørt om metoden og nu selv vil prøve kræfter med metoden personlige, borgerstyrede budgetter.

---

² I foråret 2017 blev en satspuljebestilling på 10 millioner kr. til brug af personlige borgerstyrede budgetter over for socialt udsatte borgere stemt igennem i Folketinget. Forslaget blev fremsat af Alternativet, som var inspireret af et lignende hjemløseinitiativ i London og af Langtidsledige tager teten i Aarhus. Aarhus Kommune har som én ud af fire kommuner modtaget bevilling gennem denne pulje til at afprøve metoden på en anderledes målgruppe af særligt udsatte og aktivitetsparate borgere. Derfor vil der om nogle år være erfaringer fra arbejdet med personlige, borgerstyrede budgetter på to forskellige målgrupper i Aarhus Kommune.

Formidling via jobkonsulent

Den største del af rekrutteringen bør komme fra jobkonsulenter, som udpeger borgere i deres sagstamme, der kunne få særlig gavn af tilbuddet. Det kunne fx være borgere, der efterspørger nogle specifikke muligheder for opkvalificering, som ikke kan imødekommes under jobcentrets ordinære tilbudsvifte, eller borgere, som har brug for nogle helt konkrete og praktiske redskaber for at kunne søge de jobs, som han eller hun ellers er kvalificeret til.

Møde med jobkonsulent

Viser borgeren interesse for personlige, borgerstyrede budgetter, inviteres borgeren til et møde med jobkonsulenten hvor informationsmateriale om projektet udleveres. Jobkonsulenten forklarer rammerne i detaljer og afgør – evt. i samråd med en anden job- eller virksomhedskonsulent - om borgeren opfylder kravene for målgruppen. Herefter har borgeren en uges betænkningstid til at beslutte, om han/hun ønsker at deltage og prøve kræfter med personlige, borgerstyrede budgetter.

Fire uger til at udfylde sin budgetplan

Ønsker borgeren at deltage, har borgeren herefter højest 4 uger til at udarbejde sit personlige budget. Borgeren udarbejder selv sin plan og sit budget, men har mulighed for løbende sparring og drøftelse med jobkonsulenten. Derudover deltager borgeren i kollektivt forløb (se nedenfor). Det tydeliggøres for borgeren, at projektdeltagelse ikke er en forhåndsgodkendelse af budgetønsker, men muligheden for at udvikle, beskrive og præsentere en budgetplan, som vil blive vurderet.

Antallet af borgere, der kan deltage pr. år fastsættes på baggrund af kommunens kapacitet til at håndtere tilbuddet.

INFOBOKS

I projekt Langtidsledige tager teten skulle borgerne opfylde følgende objektive kriterier for at kunne tilbydes personlige, borgerstyrede budgetter

- Borgeren er fyldt 30 år
- Borgeren har været ledig i over 12 måneder
- Borgeren er vurderet jobparat
- Borgeren er på kontanthjælp
- Borgeren står til rådighed for arbejdsmarkedet

KOLLEKTIVT FORLØB

Kollektivt forløb er et obligatorisk forløb til deltagende borgere, hvor formålet er at facilitere et møde mellem borgere i samme situation, der aktuelt står overfor at tilrettelægge deres egen beskæftigelsesindsats. På mødet kan borgerne lade sig inspirere af hinanden og gennem dialog kvalificere sin egen og de andre deltageres budgetplaner.

Det kollektive forløb styrker deltagerne i at påtage sig det ansvar og finde det initiativ, som kræves af borgere, der modtager tilbuddet om personlige, borgerstyrede budgetter. Det kollektive forløb kickstartes

med et kort formøde og forløber derefter over to dage, hvor der er fokus på udvikling af personlige forandringsteorier og budgetteringsmuligheder.

På det kollektive forløb deltager eksterne oplægsholdere, der på hver deres måde er med til at kvalificere borgernes drømme samt afstemme borgernes forventninger til arbejdsmarkedet. To borgere, der selv tidligere har prøvet kræfter med personlige, borgerstyrede budgetter, holder oplæg om deres valg og fravalg ved tilrettelæggelsen af budgetplan og udførelsen af aktiviteter. Dette giver borgerne en mulighed for at spejle sig i borgere, der har været igennem samme proces som den, de aktuelt selv står i. Derudover holder henholdsvis en arbejdsgiver og en selvstændig iværksætter oplæg. Arbejdsgiveren har fokus på do's and don'ts i jobsøgningsprocessen, og hvad der i arbejdsgiverens optik er særligt væsentligt for at tiltrække sig opmærksomhed hos den virksomhed, man søger job hos. Den selvstændige iværksætter fortæller om arbejdet med at bygge en forretning op fra bunden og hvilke udfordringer, som det er væsentligt at tage højde for i denne proces.

Det kollektive forløb afholdes af virksomhedskonsulenter fra Jobcenteret. Det kan være en fordel at inddrage virksomhedskonsulenter fra en anden afdeling, så borgerne og virksomhedskonsulenterne ikke på forhånd kender hinanden. Det væsentligste i denne proces er, at personer med kendskab til det lokale arbejdsmarked faciliterer forløbet, så borgerne kan få kvalificeret hjælp til arbejdet med budgetplaner.

INFOBOKS

I løbet af projekt Langtidsledige tager teten har borgerne deltaget i henholdsvis kollektive forløb og individuelle forløb med egen jobkonsulent.

Efter at have interviewet både borgere og jobkonsulenter er vurderingen, at de kollektive forløb fungerer bedst. Det er der særligt to grunde til: 1) Mange af deltagerne på kollektivt forløb ser sparringen med virksomhedskonsulenter og andre ledige borgere som yderst værdifuld. 2) Mange af deltagerne på individuelt forløb efterspørger præcis denne sparring med, inspiration fra, og spejling i andre borgere og virksomhedskonsulenter, som findes i de kollektive forløb.

Enkelte borgere har dog givet udtryk for, at målgruppen af jobparate borgere er meget bred, hvilket giver store forskelle i de kollektive sparringsrunder. Hvis der er meget store forskelle i interessefelt, uddannelsesniveauer og karrieredrømme i grupperne, er det derfor vigtigt, at facilitatorerne af de kollektive forløb formår at stille konstruktive spørgsmål og give brugbar kritik til alle borgere i sparringsrunderne, så alle får noget ud af at være med.

REDSKABER TIL DE PERSONLIGE BUDGETTER

Til at understøtte borgerens arbejde med personlige, borgerstyrede budgetter, er der udviklet et budgetværktøj, hvori borgeren udarbejder sit personlige budget. Værktøjet bruges altså både som en guide til borgeren i at få lavet et personligt budget, ligesom det bruges til at drøfte budget og plan mellem jobkonsulent og borger. Endvidere tjener budgetværktøjet som beslutningsgrundlag samt i den løbende opfølgning på borgeren. Værktøjet indeholder:

En personlig motivering

Her motiverer borgeren overordnet de tiltag/investeringer, som borgeren ønsker at anvende midler til, fordi borgeren vurderer, at det kan få ham/hende i job.

Et budget

Budgettet er et almindeligt regneark, hvor budgetposterne er opstillet og markeret med forventet behovsdato osv. Borgerne undersøger selv priser og omkostninger bag de respektive budgetposter og vedlægger bilag til dokumentation.

Forandringsteori for budgetposter

For hver budgetpost skal borgeren udfylde en forandringsteori. Forandringsteorien er borgerens logiske argumentation for, hvordan de budgetterede midler vil føre til (bedre muligheder for) beskæftigelse. Borgeren skal argumentere for, hvad budgetposterne vil føre til af forandringer og muligheder på sigt.

Personlig strategi

Borgeren beskriver en personlig strategi for, hvordan borgeren vil sikre, at investeringen/indsatsen lykkes. Borgeren skal beskrive, hvad borgeren skal fortsætte med at gøre, holde op med at gøre og begynde at gøre, hvis planen skal lykkes.

INFOBOKS

Det varierer meget hvor selvhjulpne borgerne er i udarbejdelsen af budgetværktøjet. Nogle borgere tager hurtigt opgaven på sig og udfylder med velovervejede argumenter de fire elementer, som tilsammen udgør deres samlede budgetplan. Andre borgere har sværere ved den skriftlige fremstilling og har brug for et mere håndholdt samarbejde med jobkonsulenten, hvor jobkonsulenten hjælper borgeren med at strukturere, hvad borgeren skal gøre frem til næste gang for at budgetplanen skal kunne føres ud i livet.

GODKENDELSE AF BUDGETTER OG PLANER

Udbetaling af midler til borgerne i projektet har for så vidt kunne ske til et hvilket som helst formål, så længe borgeren har kunnet redegøre for, hvordan det ville bringe dem tættere på arbejdsmarkedet. På den måde har der været meget frie rammer for, hvilke produkter, aktiviteter eller investeringer borgerne har kunnet ansøge om at få bevilget penge til.

Forud for godkendelse af borgernes budgetplaner, er der et krav om at borgerne selv kan argumentere for, hvordan de opstillede investeringer i budgetplanen øger deres beskæftigelsesmuligheder. Kun hvis dette krav imødekommes kan borgernes jobkonsulenter godkende planerne.

Jobkonsulenterne har generelt vurderet borgernes budgetplaner ud fra nedenstående 3 kriterier:

1. Planen kan føre til en væsentlig ændring for borgerens beskæftigelsesmuligheder.
2. Borgerens evne til/mulighed for at gennemføre planen virker realistisk (fx i forhold til psykisk sårbarhed, sprog, for højt ambitionsniveau, engagement, praktisk sammenhængskraft, og lignende.)
3. Der er sammenhæng mellem budgetplanens midler (budgetposter) og mål (forandringsønsker).

Ud fra vurderingskriterierne kan jobkonsulenten enten selv godkende budgettet eller – hvis i tvivl – drøfte beslutningen med en eller flere kollegaer ud fra følgende kategorier:

Grøn: Jobkonsulenten er helt tryk ved planen og har stor tillid til borgerens mulighed for at gennemføre planen. Sagen bliver derfor **selvstændigt godkendt** af jobkonsulenten og præsenteres til orientering for de øvrige jobkonsulenter.

Gul: Jobkonsulenten har tillid til borgeren, men er usikker på planen – eller omvendt – og indstiller derfor sagen til **kollegial kommentering** eller sparring med en eller flere jobkonsulenter i teamet. Herefter kategoriseres sagen enten som grøn (se ovenfor) eller rød (se nedenfor).

Rød: Jobkonsulenten er usikker på planen og borgerens evne til at gennemføre den og indstiller derfor sagen til **kollektiv beslutning** i hele jobkonsulentteamet. Teamet træffer i fællesskab beslutning om godkendelse af planen.

Ved budgetgodkendelse tages stilling til forløbets længde samt plan for opfølgning. Herefter igangsættes forløbet.

INFOBOKS

Denne grøn, gul og rød model fungerede i projekt Langtidsledige tager teten, som en mulighed for at udvikle en fælles praksis omkring vurdering af budgetplaner og dermed skabe en fælles faglighed omkring metoden personlige, borgerstyrede budgetter. Efterhånden som jobkonsulenterne blev drevne i metoden, blev de fleste beslutninger om godkendelse af budgetter foretaget som enten grøn eller gul.

UDBETALING AF MIDLER

Der kan budgetteres med op til kr. 50.000,- pr. borger. Der kan budgetteres med hele beløbet på en gang, med mulighed for mindre ændringer på sigt. Det anbefales i videst muligt omfang at beskrive en samlet plan.

Kommunen varetager administration af midlerne og sikrer dermed også at reglerne overholdes ved udbetalingen af midlerne.

Så vidt muligt foretages betaling af borgernes valgte budgetposter gennem fakturering til kommunen. Skal en borger eksempelvis på et opkvalificerende kursus, sender kursusstedet en faktura til kommunen, som efterkommer denne. Er der poster i budgetplanen, som ikke kan udbetales ved fakturering til kommunen, kan kommunen overføre mindre beløb til borgerens private konto, ligesom når kommunen i dag bevilger buskort. Når borgerne har betalt for det pågældende produkt skal de aflevere kvitteringer for købet inden for en uge eller to.

Borgeren skal fortsat underskrive en tro- og loveerklæring på, at han/hun vil anvende midlerne efter aftale med jobkonsulenten, dvs. i overensstemmelse med deres godkendte budgetplan. I tilfælde af misbrug af midler, vil kommunen fortsat have mulighed for at rejse et tilbagebetalingskrav.

INFOBOKS

I Langtidsledige tager teten har borgerne fået tildelt en personlig konto og et personligt hævekort gennem kommunen, som de på egen hånd har kunnet anvende til betaling for deres planlagte aktiviteter og redskaber i henhold til deres budgetplan. Borgerne har flere gange fremhævet denne metode som en stor tillidserklæring fra kommunens side, hvilket langt de fleste borgere har sat stor pris på og anser som medvirkende til deres positive forandringsproces. Der viste sig dog at være en række udfordringer forbundet med denne model i praksis. Administrativt har det været tungt at indhente og håndtere originalkvitteringer fra borgerne, som alle skal registreres og bogføres. Og ved at stille alle 50.000 kr. til rådighed på én gang har borgeren haft lettere ved at misbruge midler, hvilket der desværre var eksempler på i projektet. Ved at foretage de fleste køb gennem fakturering, vil det smidiggøre det administrative arbejde markant og samtidig mindske muligheden for uretmæssig anvendelse af midler.

OPFØLGNING MED BORGERE SAMT AFSLUTNING AF FORLØB

Opfølgning med borgeren undervejs i forløbene foregår individuelt efter aftale mellem borger og jobkonsulent. Det er dog essentielt i projektet, at det er borgerens overordnede ansvar at følge op løbende, hvilket borgeren skal oplyses om. Således forpligter borgeren sig til at kontakte jobkonsulenten, hvis der eksempelvis sker ændringer i planen. Samtidig er det jobkonsulentens opgave at være opmærksom på, at borgeren bevarer motivationen i forløbet og støttes, når borgeren møder modstand eller tvivl.

Projektdeltagelse kan afsluttes i følgende tilfælde:

- Borgeren kommer i ordinær beskæftigelse
- Borgerens budgetplan kan ikke godkendes og forventes ikke at kunne nå til et tilstrækkeligt niveau til at opnå godkendelse
- Borgeren ønsker at afslutte forløbet og i stedet indgå i et eksisterende tilbud
- Jobkonsulenten har væsentlig mistillid til borgerens evne til at gennemføre planen
- Borgeren overholder i væsentlig grad ikke indgåede aftaler
- Forløbet har varet i 6 sammenhængende måneder uden at borgeren er kommet i ordinær beskæftigelse eller uden forløbet vurderes at have medført væsentlige ændringer for borgerens beskæftigelsesmuligheder.

INFOBOKS

I projekt Langtidsledige tager teten har der været en fleksibilitet ift. den overordnede tidsramme for forløbets varighed. Flere borgere har oplevet at budgettere med eksempelvis kurser eller lignende, der har ligget udover den samlede projektperiode på seks måneder. Andre borgere har oplevet, at eksempelvis kursusopstart på en uddannelsesinstitution er blevet udskudt, hvilket har betydet at borgerne ikke ville kunne gennemføre forløbet indenfor tidsrammen på maksimum seks måneder. Disse undtagelser har der været forståelse for i eksperimentet, og borgerne har derfor haft mulighed for at gennemføre de planlagte aktiviteter på trods af, at den overordnede tidsramme er blevet udvidet. Det anbefales derfor, at der arbejdes med en tidshorizont på mellem 6 og 12 måneder.

FORUDSÆTNINGER OG ORGANISERING I KOMMUNEN

Personlige, borgerstyrede budgetter er en eksperimenterende tilgang i beskæftigelsesindsatsen, der kræver et nyt syn på borgeren – og på samarbejdsrelationen mellem borger og jobkonsulent. At tage personlige, borgerstyrede budgetter til sig som kommune kræver, at der afsættes tid til innovationsarbejdet med at udvikle, afprøve og tilpasse metoden. Derfor er der – som i alle innovationsprocesser – behov for ledelsesopbakning, fordi ledelsen skal understøtte de beslutninger og forandringer, der er nødvendige.

Innovation kræver opbakning fra ledelsen

Ledelsesopbakningen skal være til stede på kommunens topniveau og i de relevante decentrale ledelser.

Medarbejderne skal være med på ideen

Ligeledes er det nødvendigt at sikre sig opbakning fra medarbejderne i de relevante afdelinger. Her er det vigtigt med grundig information og ikke mindst vigtigt at inddrage medarbejderne i innovationsprocessen.

I Langtidsledige tager teten var der **stor ledelsesmæssig opbakning**, hvilket var essentielt ift. at arbejde eksperimenterende med afprøvning af forskellige variationer af personlige, borgerstyrede budgetter. Det var væsentligt med ledelsesmæssig opbakning og villighed til at støtte de forandringer, som var nødvendige, når borgerne fik frit spil til at formulere svarene på, hvad der skulle til for at de kunne komme i arbejde. Det krævede blandt andet et kig på tværs af LAB- og LAS-lovgivningen – i forhold til udbetalingen af midler – eftersom borgerne også ønskede hjælp til mere psykosociale aspekter af deres tilværelse med henblik på at blive klar til beskæftigelse, fx i forhold til tandbehandling, forskellige terapiforløb, vejledning fra diætist og genoptræningsaktiviteter.

I Langtidsledige tager teten er **teamet af jobkonsulenter blevet inddraget fra eksperimentets start** i metodeudviklingen for at sikre at jobkonsulenterne: 1) fik ejerskab over projektet, 2) blev trykke ved og i stand til at udføre metoden i praksis, og 3) fik mulighed for at bidrage med social- og beskæftigelsesfaglig viden og kendskab til den kommunale kontekst. Blandt andet har teamet været med i udviklingen af en procedureplan, der tog højde for teamets normale arbejdsgange og diverse krav ift. lovgivning. Samtidig har medarbejderne været med til at bedømme, hvilke elementer og variationer af metoden, som kunne videreføres til drift.

I arbejdet med personlige, borgerstyrede budgetter fremadrettet, er det væsentligt at kommunen opretter en drifts- og udviklingsfunktion. Driftsfunktionen består af en lokal afdelingsleder, der har indgående kendskab til metoden og som kan være behjælpelig med støtte til det udførende team af jobkonsulenter. Udviklingsfunktionen er en specialkonsulent i staben, der sørger for, at driftsfunktionen kan trække på juridisk support efter behov. Derudover sørger specialkonsulenten for, at der kvartalsmæssigt følges op på tilbuddet i det første år, hvor metoden implementeres i drift. Findes der elementer, som stadig mangler en finpudsning – i så fald skal dette afklares, så metoden får den bedste mulighed for at leve på sigt.

BAG OM PROJEKTET – DEN KORTE VERSION

I alt 97 borgere endte med at deltage i projektet og få mulighed for at bruge op til 50.000 kr. på det, som de fandt nødvendigt og meningsfuldt for at komme i job. Borgerne brugte i gennemsnit 41.100 kr. til deres aktiviteter. Borgerne har brugt penge på alt fra kørekort og opkvalificerende kurser til tandbehandling, vejledning fra en diætist og meget andet. Borgernes personlige budgetter er blevet udarbejdet og godkendt i samråd med deres jobkonsulent i jobcentret, men den enkelte borger har selv taget teten i forhold til:

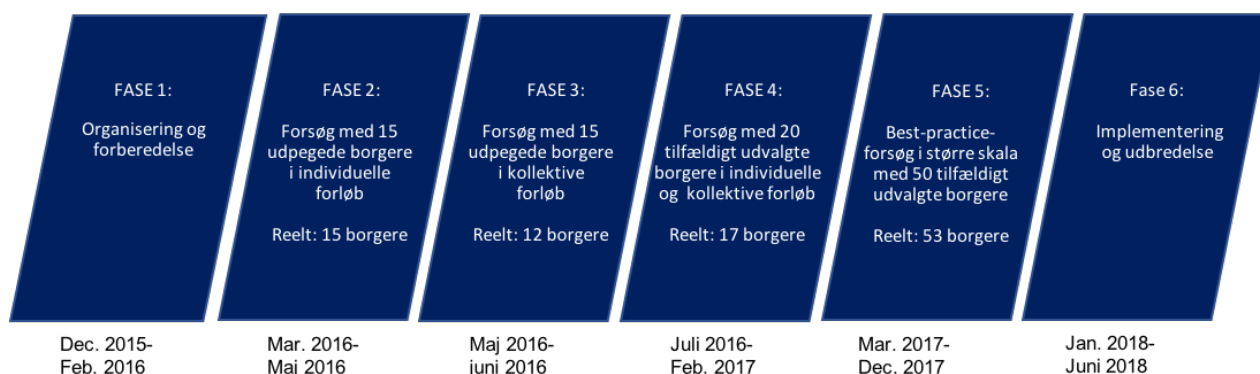
- At vurdere egne ønsker, muligheder og behov i forhold til at komme tilbage på arbejdsmarkedet
- At fastlægge og forvalte sit eget personlige, borgerstyrede budget i beskæftigelsesindsatsen
- At pege på og budgettere med andre beskæftigelsesrettede muligheder og strategier end de gængse
- At være medbestemmende i forhold til indholdet i og hyppigheden af samtaler i jobcentret

Målgruppen for projektet har været jobparate kontanthjælpsmodtagere over 30 år, der ved projektets start havde været ledige på kontanthjælp i minimum 12 måneder. Jobparate kontanthjælpsmodtagere defineres som "ledige, der vurderes at kunne komme i arbejde indenfor en kortere periode". Alligevel har flere borgere i projektet vist sig at have væsentlige sociale, fysiske eller psykiske problemer udover ledighed, som har gjort det svært for dem at træde direkte ind på arbejdsmarkedet. Af den grund har projektet ikke kun haft til formål at øge beskæftigelsesgraden blandt disse borgere, men også at bringe borgerne tættere på arbejdsmarkedet ved at styrke deres faglige og personlige kompetencer og mindske de sociale, personlige og familiemæssige konsekvenser af langtidsledighed.

Eksperimentdesign

Langtidsledige tager teten var fra start designet som et socialt eksperiment, hvor metoden omkring brug af personlige, borgerstyrede budgetter i beskæftigelsesindsatsen skulle afprøves systematisk gennem en række metodiske variationer, der kunne belyse, hvordan og hvornår metoden virkede bedst.

Projektet har været inddelt i 6 faser. Den første fase blev brugt på organisering og forberedelse, mens den sidste fase har handlet om evaluere, implementere og udbrede metoden. De fire faser derimellem (fase 2-5) har udgjort selve afprøvningen af fire forskellige variationer af metoden.

Figurtekst: Borgere der deltog i individuelle forløb gennemførte deres aktiviteter med sparring fra deres jobkonsulent, mens borgere i kollektive forløb både fik mulighed for at sparre med deres jobkonsulent og med andre borgere i projektet. Borgere i fase 2 og 3 blev udpeget af deres jobkonsulent, fordi de blev vurderet til at være særligt motiverede for at deltage og at kunne få særlig stor gavn af tilbuddet, mens borgere i fase 4 og 5 blev tilfældigt udvalgt pba. CPR-nr.

LANGTIDSLEDIGE TAGER TETEN – PRINCIPPER OG METODE

Udarbejdet af: Elisabeth Mamsen og Mathias Bruhn Lohmann
Socialt Udviklingscenter SUS,
Sommeren 2018

Projekt *Langtidsledige tager teten* blev gennemført i Aarhus Kommune fra 2015-2018 med økonomisk støtte fra VELUX FONDEN og i samarbejde med Socialt Udviklingscenter SUS.